

Nyeste Péter : A bűnügyi hírszerzés

A tudatosan leplezett, szervezeten elkövetett bűncselekmények felderítése ma már elképzelhetetlen a titkos információgyűjtés lehetőségeinek széleskörű alkalmazása nélkül. A szerző cikkében a bűnügyi hírszerzés és a büntetőeljárás viszonyát vizsgálja és röviden összehasonlítja a nemzetbiztonsági célú információgyűjtő tevékenység sajátosságaival. A tanulmány az eddigi szakirodalmi tárgyalásoktól eltérően, a büntetőeljárás alanyainak tradicionális szerepéből, helyzetéből kiindulva értelmezi a bűnüldözési célú titkos információszerző és adatszerző tevékenységet.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájának elsőéves doktorandusz hallgatójaként és a Rendészettudományi Kar Bűnüldözési és Gazdaságvédelmi Tanszék oktatójaként a nemzetbiztonsági célú és a bűnüldözési célú titkos információgyűjtési rendszer specifikus sajátosságai, szektorális elvei képezik a kutatási témát. Előadásomban a bűnügyi hírszerzéssel vagy másként elnevezve a bűnüldözési célú titkos információgyűjtéssel szeretnék általánosságban foglalkozni.

Mi is adja az előadás aktualitását? 2013. szeptemberétől az egyetem Rendészettudományi Karán a Bűnüldözési és Gazdaságvédelmi Tanszék gondozásában elindul a bűnügyi hírszerző szakirány, amely a jelenleg is oktatott bűnügyi szolgálati ismeretek tantárgy ismeretanyagára épülve a szakiránynak megfelelően mélyebben oktatja a bűnügyi és nemzetbiztonsági speciális hírszerzési technikákat, ismereteket. A képzés a rendvédelmi szakemberek speciális bűnügyi ismereteinek bővítését célozza.

A titkos információgyűjtés időnként felkapott témává válik, mint például a bűnüldözési célú titkos információgyűjtésről szóló törvényjavaslat¹ idején, amikor tudományos jellegű cikkek sora született meg, de sajnos ezek többnyire csak jogi szempontból vizsgálták a törvényjavaslatot, a szakmaiság nélkülözésével.

A javaslat egyértelműen meghatározta az első szakaszában, hogy a rendőrség és az akkori vám- és pénzügyőrség, valamint az ügyészség (nyomozóhatóságok, illetve közbiztonsági) bűnüldözési feladataik végrehajtása céljából folytathatnak titkos információgyűjtést.

Továbbá pontosította a bűnüldözési célok meghatározását, ezáltal egyértelműsítette, hogy a *rendőrség a nyomozás elrendeléséig* a büntetőeljárásról szóló törvény által *a nyomozó hatóság hatáskörébe utalt bűncselekmény tervezett elkövetésének gyanúja* esetén annak megelőzése, az *előkészített vagy megkísérelt bűncselekmény felderítése és megszakítása*, az *elkövetett bűncselekmény* felderítése, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat beszerzése, valamint az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, felkutatása, elfogása érdekében végezhet titkos információgyűjtést.

A *nyomozás elrendelését követően* is a fenti bűnüldözési célokból folyhat a titkos információgyűjtés a *tervezett bűncselekmény megelőzésének esetét kivéve*, valamint több a büntetőeljáráshoz kapcsolódó egyéb céllal is kiegészült (pl. körözött személy felkutatása, tanúvédelmi célok).

A törvényjavaslat a titkos információgyűjtéssel érintett személyi kört is meghatározta. A nyomozás elrendelését megelőzően a *célszemély az lehet*, aki a tervezett, előkészített, megkísérelt, vagy elkövetett bűncselekményről *feltehetően tudomással bír*, az *elkövetéssel*

---

¹ T/4192 számú törvényjavaslat a bűnüldözési célú titkos információgyűjtésről 2007. nov.6.

gyanúsítható (a rendelkezésre álló információk alapján), illetve aki ilyen személy hollétéről tudomással bír. A nyomozás elrendelését követően a gyanúsítottal szemben, illetve a nyomozás adatai alapján gyanúsítható személlyel szemben lehet elrendelni.

A javaslat magyarázatában kifejti, hogy a gyanúok (bűncselekmény gyanújára vonatkozó, relevánsnak tűnő információ) alapozza meg annak szükségességét, hogy a bűncselekményre utaló magatartás feltárásra kerüljön, ami jelentheti a gyanú cáfolását, de vezethet arra is, hogy a beszerzett dokumentumok és titkos információk azt megerősítik.

A törvényjavaslatból nem született törvény, noha az sok, a titkos információgyűjtés legitimitásával kapcsolatos kételyt eloszlatott volna, illetve egyértelmű vezérfonalat adott volna a jogalkalmazók részére. Az országgyűlés a büntetőeljárásról szóló törvényt módosította 2/3-os aktussá, ezzel az akkori alkotmány 40/A szakasz (4) bekezdésének megfelelően, amely szerint „a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásáról szóló törvények elfogadásához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának igen szavazata szükséges „.

Szintén nagy, a titkos információgyűjtést érintő, tudományos jellegű aktivitást váltott ki a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény bevezetése 2003-ban. Ekkor került kiadásra a Rendészet Elmélete² című munkája Finszter Géza professzor úrnak, amelyben a felderítés jogi és elméleti alapjait veszi górcső alá.

A felderítés joga, a titkos felderítés kriminalisztikája elmélet szerint a „titkos rendészeti funkciók” szétbonthatóak a rendőrség által folytatott titkos információgyűjtő tevékenységre, amely a rendőrségi törvényben szabályozott *rendészeti célú titkos információgyűjtés (megelőzés)*, illetve *bűnüldözési célú titkos információgyűjtésből áll (megszakítás, felderítés)*, valamint a tevékenység „másik pólusán” a büntetőeljárás során alkalmazott *bűnügyi hírszerzésre..* Az utóbbi *igazságszolgáltatási célú* tevékenység.

A rendészeti célú titkos információgyűjtést Finszter professzor úr egy általános megelőző, monitorozó rendészeti tevékenységként írja le, amely a rendőrség „titkosszolgálati” jellegű tevékenysége. Ez az informálódás a közrend és a közbiztonság általános védelmét szolgálja, amely során szinte minden információ értékes lehet, a tevékenység a veszélyforrások szüntelen felkutatására irányul, bizonyos személyi és tárgyi körülményeket, oksági viszonyokat vizsgál, amelyek bűncselekmény kialakulásához is vezethetnek. Ez a rendészeti célú titkos információgyűjtés teljes mértékben a rendőrség döntései kompetenciájába tartozik, annak eredményével a rendőrség saját maga rendelkezik az elmélet szerint.

A bűnüldözési célú titkos információgyűjtés a rendőrség beavatkozó jellegű, bűncselekményt megszakító, elhárító tevékenysége, amely a jelenre irányul, célja nem a múlt megismerése, nem igazságszolgáltatási jellegű.

A bűnügyi felderítés, hírszerzés a büntető igény érvényesítését szolgálja, az információk értékességét a büntető eljáráshoz kapcsolódó jogi relevanciájuk dönti el, a beszerzett információkkal nem rendelkezik a rendőrség saját maga.

Rendkívül nehéz feladat tudományos igénnyel megjeleníteni, leírni és törvényszerűségeket, elméleteket kidolgozni a bűnügyi munkára vonatkozóan, a speciális hírszerzési ismereteket érintően pedig ez hatványozottan igaz.

Miért is olyan nehéz vállalkozás ez? A felderítés - ami magában foglalja a nemzetbiztonsági célú, bűnüldözési célú, belbiztonsági célú, terrorelhárítási célú, katonai célú hírszerzést - egy olyan ősi szakma, mesterség, mint a kurtizánság, amely az emberiség megjelenésével szinte

² FINSZTER Géza: A rendészet elmélete –Budapest: KJK Kerszöv Kft., 2003 ISBN 963 224 701 9

egyidős. A felderítésnek, hírszerzésnek az általános szabályai már Szun-ce³ idejében is ismertek voltak, amelyek a társadalom fejlődésével természetesen változtak a kor követelményeihez igazodva. Azonban a hírszerzés technikáit, praktikáit és az azokat alkalmazó személyeket mindig igyekeztek leplezni, titokban tartani a felderítés eredményessége érdekében.

Ma is azzal a nehézséggel találkozunk szembe a kutató, ha felhasználói engedély birtokában tudományosan próbálja vizsgálni a titkos információgyűjtő tevékenység szabályait, hogy a tudományos megismerési módszerek (pl. leírás, esettanulmány) alkalmazása során, a titkos információgyűjtések tapasztalatai, a konkrét titkos információgyűjtések taktikai szabályai a kívülálló számára nem válhatnak megismerhetővé.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy ne lehetne magát a bűnügyi hírszerző tevékenységet a vonatkozó jogszabályok alapján és a szakma professzionális szabályai alapján bemutatni, vizsgálni, hiszen egy titkos információgyűjtésben csak a konkrét alkalmazás, helye, ideje, az alkalmazás taktikája és a résztvevő személyek köre képezheti titok tárgyát.

Az eddigi szakirodalmi tárgyalásoktól eltérően, a büntetőeljárás alanyainak tradicionális szerepéből, helyzetéből kiindulva értelmezem a bűnüldözési célú titkos információszerző és adatszerző tevékenységet, vagyis a bűnügyi hírszerzést.

A közelmúltban – az akkori Rendőrtiszti Főiskola képviselőjeként - részt vettem egy továbbképzésen, amelynek a témája a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés kérdéskörét ölelte fel elsősorban büntető ügyszakos bírák számára.⁴

A rendezvény nyitóelőadását dr. Finszter Géza professzor úr tartotta a titkos felderítés kriminalisztikája címmel⁵. Az előadás zárómondataiban a professzor úr kifejtette, hogy talán szerencsésebb lenne a titkos felderítést, mint témát a szakirodalomban meghonosított fogalmak, a rendőrségi törvény alapján folytatott ún. *rendészeti felderítés* és a büntetőeljárás törvény alapján végrehajtott *bűnügyi felderítés* helyett *személy és csoport orientált felderítésként* és *bűncselekmény orientált felderítésként* megkülönböztetni, így a felderítési funkciók egyértelműbbé válhatnak.

Hetesy Zsolt a „A titkos felderítés” című PhD értekezésében⁶ szintén a rendészeti és bűnüldözési célú felderítés megkülönböztetés helyett büñfelderítési (amely magába foglalja a rendészeti és bűnüldözési felderítést) és igazságszolgáltatási célú (perrendszerű bizonyítékok megszerzését szolgáló) felderítés megkülönböztetést javasolta. Továbbá kiemelte, hogy általános jelleggel, konkrét bűncselekményre utaló információ nélkül, megelőző céllal folyó rendészeti célú felderítés helyett a büñfelderítési cél megfogalmazása elősegítené, hogy az általános büñmegelőzési célú titkos felderítésről folyó elméleti viták kikerüljenek a szakirodalomból.⁷

³ Szun-ce: A hadviselés törvényei (Tőkei Ferenc fordítása) Magyar Elektronikus Könyvtár

⁴ Titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés továbbképzés büñtető ügyszakos bírák számára, Magyar Bíróképző Akadémia, 2010.

⁵ FINSZTER Géza: A titkos felderítés kriminalisztikája. In: BÓCZ Endre (szerk.):Kriminalisztika 1-2. Budapest, BM Kiadó, 2004, 969-1002. o. ISBN 963 803 685 0

⁶ HETESY Zsolt: A titkos felderítés, PhD értekezés, 2012, Pécs, http://doktori-iskola.law.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/hetesy/Hetesy_nyilv_ertekezes.pdf (letöltés:2012.11.01.)

⁷ BEJCI Alexa: A titkos információgyűjtés célhoz kötöttsége = Rendészeti Szemle, 2006. évf. 7-8 szám -pp 129-132. ISSN 1218-8956

Hazánkban a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2010-es módosításáig a rendőrségi törvény felhatalmazása alapján nem folytatható titkos információgyűjtés büntetőjogilag értékelhető cselekmény (befejezett, kísérlet, előkészület, előkészületi jellegű magatartás) nélkül. Ezen jogi garancia alól a jogalkotó szűk körben, a 2010. szeptember 01-én megalakult Terrorelhárítási Központ szűrő-kutató tevékenységének szabályozásával, és a 2011. január 01-én megalakult belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó Nemzeti Védelmi Szolgálat, mint speciális rendőri szervek kormányrendeletben szabályozott kifogástalan életvitel ellenőrző tevékenysége és megbízhatósági vizsgálatot lefolytató tevékenysége esetén kivételt tett a gyanúok nélkül folytatható titkos információgyűjtés engedélyezésével.

A rendvédelmi szervek központi, illetve területi szintű szerveinél a bűnüldözési célok érvényesítése érdekében igényként jelentkezik a bűnszervezetek beazonosítása, felderítése, bomlasztása, amely személy és csoportorientált jellegű felderítő tevékenységet igényel elsősorban. Természetesen ezen esetekben is szigorúan a büntető törvénykönyvi tényállások alapján folyhat a tevékenység, amely esetekben már a szervezethez való tartozás, illetve egyéb előkészületi jellegű magatartások is büntetendők. Továbbá más, nehezen megközelíthető bűnözői csoportok által elkövetett bűncselekmények felderítése érdekében.

A bűnöző szervezetek bomlasztása, mint bűnüldözési tevékenység, csak konkrét bűncselekmény gyanújának oka vagy elkövetése alapján, a bűnöző szervezetbe bevezetett fedett nyomozó alkalmazásával büntető törvénykönyvi tényállás alapján, meghatározott időre történhet, fokozott ügyészi felügyelet mellett.

A rendvédelmi szervek által (és a titkosszolgálatok által) folytatott titkos információgyűjtő tevékenység, amely a bűnöző szervezetek felépítésének megismerésére, azok bomlasztására irányul az Európai Unióban széles körben elfogadott és alkalmazott tevékenység. Magyarország soros EU-s elnöksége alatt készített és az Európai Unió Tanácsa által 10899/1 számon kiadott - kiegészítő megközelítések és intézkedések a szervezett bűnözés megelőzése és az ellene való küzdelem érdekében - összeállításában követendő példaként említi a Svéd Nemzeti Nyomozóiroda bűnszervezetek elleni arborisztikus módszerét, vagy a Finn PCB célpont kiválasztási eljárását, illetve az Egyesült Királyság Súlyos Szervezett Bűnözés Elleni Ügynöksége (SOCA) folyamatos megfigyelési, pénzügyi jelentéstételi, utazási tilalom elrendelési, súlyos bűncselekmény megelőzési eljárását.

Az említett Európai Unió legjobb gyakorlatok a rendőrség és tágabb értelmezésben az igazságszolgáltatás (bírói felhatalmazással folytatott rendőrségi) bűncselekményt megelőző titkos információgyűjtő tevékenységébe sorolható.

A bűnügyi hírszerzés, a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés, mint a nyomozóhatóság megismerő tevékenységének a célját és jogi alapját a jelenlegi büntetőeljárás törvény és történeti előzményei értelmezésében lehet helyesen elvégezni.

Az 1896. évi XXXIII. törvénycikk, a bűnvádi perrendtartás az, amely a magyar jogi evolúció korabeli elvei szerint foglalta szabályrendszerbe a mai értelemben vett büntetőeljárás.

A bűnvádi eljárás előkészítő eljárásának két szakasza volt: a nyomozás és a vizsgálat.

A törvény szerint a nyomozás célja a vádló tájékoztatása érdekében azoknak az adatoknak a kipuhatolása és megállapítása, amelyek alapján eldönthető, hogy a felmerült esetben lehet-e megalapozottan vádat emelni.

A törvény a nyomozást egyszerűen – különösebb jogi jelentőséggel nem bíró – rendőri tevékenységnek tekintette, amelynek feladata és célja, hogy felderítse, kinyomozza azokat az adatokat és információkat melyek a vád gyanújával kapcsolatos „nyomatékok” szolgáltatják, illetve melyek a vád elejtését, más esetekben a vádemeléstől való eltekintést indokolják. *A (rendőrségi) nyomozás ezt a határt nem lépheti át.*

Az 1896. évi XXXIII. tc. 33. szakasza értelmében *nyomozást az ügyész irányította* (szükség esetén a helyszínen is vezette). Ennek elsősorban az volt az oka, hogy az ügyészt a törvény kötelezte a tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekmények tekintetében a vádat képviselni, amihez viszont – elemi érdeke szerint – neki kellett a nyomozást is irányítani.

Az 1896. évi XXXIII. törvénycikk 94. szakasza a rendőri hatóságokat és közegeket kötelezte, hogy „a tudomásukra jutott hivatalból üldözendő bűncselekményeket külön felhívás nélkül hivatalból nyomozzák, és a tudomásukra jutott adatok megjelölésével, valamint a bizonyító tárgyak áttétele mellett az ügyészségnél feljelentsék. A nyomozást a feljelentés megtétele után is tartoznak folytatni és különösen a bűncselekmény nyomainak épségben tartása, a tettes vagy részes elrejtőzésének és megszökésének megakadályozása és a tényállás felderítése végett a szükséges intézkedéseket kötelesek megtenni és ezekről az ügyészséget sürgősen értesíteni.”

Ezt, a nyomozásra kötelező kitétel, a dolog értelmét illetően *kifejezetten és egyértelműen az információ ellenőrzésére és a szükséges – elsődleges – adatok (információk) összegyűjtésére* vonatkoztatva értelmezte a jogalkotó, hiszen a nyomozás elrendelésének joga és a kötelezettsége – amennyiben a büntetendő cselekmény hivatalból üldözendő (közvadás) – a királyi ügyészt illeti meg, illetve terheli.

A második világháborút követően a szocialista államberendezkedésnek megfelelő, az 1951. évi III. törvény a büntető perrendtartásról *gyökeresen megváltoztatta a rendőrség, a rendőrhatalóság és az ügyészség szerepkörét, valamint a szervezetek egymáshoz való viszonyát. A törvény 4. szakasza értelmében* „a büntető eljárás során eljáró hatóság alakoszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve és szabadon felhasználhat minden bizonyítékot, amely a tényállás kiderítésére alkalmas lehet.”

A rendőrség és az ügyészség közötti tradicionális, eredeti feladatmegosztás az időközben létrejött új szervezetek (a katonapolitikai osztályok, az államvédelmi osztályok, és a későbbi államvédelmi hatóság) és *a rendőrség tekintetében átalakult. A nyomozóhatósági jogkörrel rendelkező állambiztonsági szervek és a rendőrség is önálló nyomozó hatósággá vált* és a korábbi szabályozástól teljesen eltérve, *átvették az „ügygazda” szerepét.* Erre elengedhetetlen szüksége volt annak a rendszernek, melyben előbb meghatározták, hogy kit és miért kell elfogni, kivallatni és elítélni, mielőtt még a bűncselekményt elkövette volna az illető.

A „burzsoá” jogalkalmazás egyik pillérének számító vizsgálóbírói intézményt kiiktatták és a korábbi feladatrendszerének egy részét a rendőrség, az állambiztonsági szervek (vádirat benyújtásáig kényszerintézkedések elrendelésének joga, különleges eszköz „rendszerbe” bevezetése stb.) és – a nyomozás feletti törvényességi felügyelet tekintetében – az ügyészség kapta meg.

Az ügyészség feladata – az 1949. évi XX. törvény szerint –, hogy őrködjön a törvényesség megtartása felett, miközben a jogalkotó a nyomozásra vonatkozó hatásköröket és illetékességeket a rendőrséghez és az állambiztonsági szervekhez telepítette.

A tradicionális magyar jogrendhez képest kifejezetten idegen – a Szovjetunióban uralkodó

társadalmi rendszerhez és viszonyokhoz kialakított – büntetőeljárás rendszer és a végrehajtás strukturális változásai arra a gondolatvilágra vezethetők vissza, hogy *a legnagyobb bűn a rendszer elleni fellépés, ezért a legfontosabb feladat az állam biztonságának védelme.*

Az állambiztonsági szervek és a rendőrség titkos információgyűjtő tevékenysége, az operatív tevékenység nem a büntetőeljárás előkészítő szakasza volt. A tevékenység szabályozása, titkos lehetőségei minősített belső utasításokban volt szabályozva, a feltárt információkat, esetleges bizonyítékokat nem lehetett szerepeltetni büntetőeljárásban, az ügyész ki volt rekesztve ebből a tevékenységből.

A rendszerváltást követően a titkosszolgálatok, és a bűnüldöző szervek titkos információgyűjtő tevékenységének szabályozására az országgyűlés megalkotta az 1990. évi X. törvényt, a *különleges titkosszolgálati eszközök és módszerek engedélyezésének átmeneti szabályozásáról.* A titkos információgyűjtés részletszabályait, taktikai eljárását minősített belügyminiszteri utasítások szabályozták és szabályozzák a mai napig is, ahogyan az Európai Unió tagállamainak rendőri szerveinél is korlátozzák a megismerhetőségét.

A második világháborút követő évektől első alkalommal történt meg, hogy a felderítő, nyomozó tevékenység során alkalmazható és alkalmazott „különleges eszközök” (korábban rendszabályok) nyílt jogszabályi, törvényi alapot kaptak.

A korábbi helyzethez képest jelentős változás, hogy az alkalmazás során beszerzett adatok, információk az *ORFK vezetőjének engedélyével a nyílt eljárásban felhasználhatók.*

Egy meglehetősen alapos előkészítő munka után elkészült az *1994. évi XXXIV. törvény* a Rendőrségről, amely lényeges és döntő jelentőségű változás volt magának a rendőrségnek az életében is, de ezen belül számos újdonságot tartalmazott, melyek a bűnügyi felderítés, nyomozás szempontjából rendkívül fontosak voltak.

Ki lehet jelenteni, hogy *minőségi változás következett be* ennek a kétharmados törvénynek a hatályba lépésével.

A rendőrség tevékenységén belül a titkos információgyűjtést a törvény külön is szabályozza.

A bűncselekmények felderítése, bizonyítása új lehetőséghez, erőforráshoz jutott a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a végrehajtását szabályozó normák szerint folytatott *titkos információgyűjtő tevékenység,* valamint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény által szabályozott *nyomozóhatóság egyéb,* illetve *titkos adatszerző* tevékenységei által.

Az 1998. évi XIX. törvény (amely csak 2003 július 01-én lépett hatályba) egyértelműen megváltoztatta, visszaállította az eredeti, tradicionálisan kialakult nyomozóhatóság-ügyészség-nyomozási bíró szerepköröket. A törvény 165. szakasza szerint ismételen a „nyomozás ura az ügyész”, vagyis „az ügyész rendelkezik a nyomozásról”. Az ügyész és a nyomozóhatóság kapcsolata című fejezet egyértelműen meghatározza az ügyész és a nyomozóhatóság szerepkörét, ezzel megszünteti a második világháborút követően kialakult önjáró, bizonyos mértékben önállóan nyomozó, felderítő nyomozóhatósági tevékenységet. Amennyiben a nyomozóhatóság önállóan jár el (maga észleli, vagy más módon tudomására jut bűncselekmény, illetve annak gyanújára utaló információ) akkor arról haladéktalanul tájékoztatni kell az ügyészt, aki utasíthatja a nyomozóhatóságot, illetve meghatározott esetekben fokozott törvényességi felügyeletet lát el.

A büntetőeljárásról szóló törvény egyértelműen megfogalmazza⁸, hogy a nyomozóhatóságok

⁸ Be.178. § A nyomozó hatóság a büntetőeljárás megindítása után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatóak, adatszerzést végezhet, ennek során...

a nyomozás elrendelését követően a tényállás felderítése érdekében a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége keretében a rendőrségi törvényben meghatározott *titkos információgyűjtés lehetőségeit* alkalmazhatják. Az igazságszolgáltatás alanyainak helyzetéből fakadóan ezt a tevékenységet az ügyész felügyeli (az egyéb adatszerzés elrendeléséről értesíteni kell az ügyészt), mivel a megismerő tevékenységnek már egy következő fokozatába jutott a titkos információgyűjtés vagy sokkal helyesebben az információszerzés, nevezetesen a gyanú beigazolódott vagy megszemélyesült az előzetes titkos információszerzés eredményeként, ettől kezdve az adatok, és információk összegyűjtésére irányuló tevékenység *a bizonyítást szolgáló, adatszerzéssé (egyéb, titkos)* minősül át a törvény rendelkezései szerint is.

Sokkal jobb lett volna, ha *a* célszerűséget és célirányosságot lényegesen jobban tükröző *titkos információszerzés* kifejezés került volna a rendőrségi törvénybe és a szabályzatokba. Az *információgyűjtés* szó azt sugallja, hogy *ha találunk, akkor nem hagyjuk ott*. Az *információszerzés* szó meg arra utal, hogy *tudjuk mire van szükségünk és azt meg is szerezzük*.

A *bűnüldözési célú titkos információgyűjtés* megrendelője – kissé elvonatkoztatva – a bűncselekmény elkövetője által megsértett törvény. Az *információgyűjtés tényleges megrendelője a kriminalista hét fő (a bűncselekmény tényállási elemeire irányuló) kérdéséből kiinduló felderítő, nyomozó, az ügygazda*.

A felderítés (nyomozás) számára maga készíti el a kérdőívet és az abban megfogalmazott kérdésekre az információszerzés – a titkosszolgálatokéval azonos – eszközrendszer alkalmazásával szerzi meg a választ.

Amennyiben mind a hét kérdésre van – *releváns, törvényesen megszerzett és a bíróság előtt prezentálható* – válasza, akkor az ügyet megoldotta.

A személy és csoport orientált (nemzetbiztonsági, politikai, katonai) titkos információgyűjtés során *a döntésekhez szükséges információk helyességét nem a bíróság előtt kell bizonyítani*. A helytelen információkra alapozott döntések következményei azonban az egész országot érintik.

A bűnügyi információszerzés alapkövetelménye, hogy a bizonyítást kell, hogy szolgálja (a kezdeti információ ellenőrzését, a gyanú beigazolását követően).

Ennek megfelelően *nem elég jól informálnak lenni, a bizonyítékokat csak a törvénynek megfelelő módon, törvényesen engedélyezett eszközökkel és csak az adott ügyvel kapcsolatban lehet és kell megszerezni*.

Azokat a bíróság előtt kell bemutatni. Amennyiben nem a fenti büntetőeljárás törvényességi alapelv mentén hajtjuk végre a hírszerzést, adatszerzést, abban az esetben az eredmény tiltott módon jön létre és az nem vonható be a bizonyítási eljárásba⁹.

---

(2) A nyomozó hatóság az adatszerző tevékenysége során az ügyész engedélyével a nyomozó hatóság olyan tagját is igénybe veheti, aki e minőségét leplezi (fedett nyomozó), valamint a reá irányadó törvény szerint más, bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtést is végezhet.

76.§(2) A büntetőeljárásban fel lehet használni azokat az okiratokat és tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság - jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése során a hatáskörében eljárva - a büntetőeljárás megindítása előtt készített, illetőleg beszerzett.

200.§(4)Ha a nyomozás elrendelését megelőzően külön törvény alapján a bíró, illetőleg az igazságügyért felelős miniszter által engedélyezett titkos információgyűjtés végrehajtása során az ügyben a nyomozást elrendelik, a titkos információgyűjtést a továbbiakban csak e törvény szerint mint titkos adatszerzést lehet folytatni.

⁹ Be. 78. § (4) „Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.”

A bizonyítás törvényessége ebben a szakaszban is megköveteli, hogy a bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során a büntetőeljárás törvény rendelkezései szerint kell eljárni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

FINSZTER Géza: A rendészet elmélete –Budapest: KJK Kerszöv Kft., 2003 ISBN 963 224 701 9

FINSZTER Géza: A titkos felderítés kriminalisztikája. In: BÓCZ Endre (szerk.):Kriminalisztika 1-2. Budapest, BM Kiadó, 2004, 969-1002. o. ISBN 963 803 685 0

HETESY Zsolt: A titkos felderítés, PhD értekezés, 2012, Pécs, http://doktori-iskola.law.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/hetesy/Hetesy_nyilv_ertekezes.pdf (letöltés:2012.11.01.)

BEJCZI Alexa: A titkos információgyűjtés célhoz kötöttsége = Rendészeti Szemle, 2006. évf. 7-8 szám -pp 129-132. ISSN 1218-8956

NYESTE Péter: A titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés helye a büntetőeljárás rendszerében Budapest, 2010, p. 1-40. Belügyminisztérium tudományos pályázata

T/4192 számú törvényjavaslat a bűnüldözési célú titkos információgyűjtésről 2007. nov.6.

1994.évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

1896. évi XXXIII. törvénycikk a bűnvádi perrendtartásról

1951.évi III. törvény a büntető perrendtartásról

1990. évi X. törvény a különleges titkosszolgálati eszközök és módszerek engedélyezésének átmeneti szabályozásáról

---